

**ЕФЕКТИВНІСТЬ ПОЛІТИКИ УПРАВЛІННЯ ВИТРАТАМИ
СУЧАСНОГО ПІДПРИЄМСТВА**

СТРАШИНСЬКА Л.В.

проф. кафедри маркетингу

АСОСКОВА К.С.

студент

Національний університет харчових технологій

м. Київ, Україна

У сучасних умовах розвитку ринкової економіки управління промисловим підприємством при повній господарської та фінансової його самостійності – це дуже складний трудомісткий процес, який вимагає величезної відповідальності і компетентності щодо розробки стратегічних дій, прийнятті динамічних рішень, мобільності ідей. Зросла відповідальність всіх ланок управління підприємством за ефективність виробничо-фінансової діяльності. Як показує практика, промислове підприємство, маючи складну виробничу структуру, гостро потребує своєчасної економічної і фінансової інформації, яка сприяє оптимізації витрат і отриманню позитивних фінансових результатів, прийняттю обґрунтованих управлінських рішень.

Інформація, необхідна для оперативного управління підприємством, формується в системі управлінського обліку, який є одним з перспективних напрямків бухгалтерської практики. Управлінський облік охоплює всі систему інформації для управління бізнесом в цілому, включаючи стратегічне управління, оцінку діяльності підприємства, його підрозділів і функціональних блоків, планування і контроль господарської діяльності, забезпечення оптимального використання матеріальних, фінансових і трудових ресурсів.

Організація управлінського обліку на підприємстві вимагає дотримання уніфікованих правил, наявності кваліфікованого і відповідального персоналу,

рівня інформаційного забезпечення окремих підрозділів та служб підприємства, що в результаті призводить до підвищення ефективності управління виробничою діяльністю. Основою управлінського обліку є збір інформації про витрати підприємства. На теперішній час у країнах з розвинутою ринковою економікою в системі управлінського обліку визначені наступні завдання:

1. Реєстрація витрат і формування звітів, в тому числі класифікація, узагальнення, надання даних про витрати для зацікавлених користувачів.
2. Визначення й оцінка величини витрат за конкретними продуктами, послугами або місцями формування витрат, центрами відповідальності.
3. Управління вартістю й аналіз витрат, надання даних про витрати у вигляді інформації, необхідної для планування і контролю, використання управлінським персоналом при прийнятті рішень.

Тому одним з принципів обліку для управління є орієнтація на групування витрат, їх регулювання і результати діяльності за внутрішньозаводськими, внутрішньофірмовими підрозділами організації. Керівники нижчих підрозділів, знаючи витрати і результати своєї діяльності, можуть здійснювати її з мінімальними витратами, а відповідно, і з максимальною ефективністю. В результаті підвищується відповідальність за економічність виробничо-господарської діяльності.

Володіючи інформацією управлінського обліку, керівники вищого рівня можуть здійснювати моніторинг всієї фінансово-господарської діяльності підприємства, тобто відслідковувати процеси, що відбуваються, в режимі реального часу, оперативно контролювати результати роботи, своєчасно вживати заходи для усунення недоліків, які впливають на підвищення собівартості й зниження рентабельності виробництва та обсягів продажів. На основі моніторингу формуються висновки про сильні й слабкі сторони підприємства, динаміку їх змін, про сприятливі й несприятливі тенденції розвитку зовнішніх умов, в яких функціонує підприємство.

Необхідність ведення обліку фінансових результатів, що відображає динаміку витрат і доходів протягом певного відрізка часу, обумовлена низкою проблем, з

якими зіштовхується велика кількість вітчизняних підприємств: необґрунтоване та неконтрольоване зростання витрат, висока собівартість сировини та велика залежність від її постачальників, нестача високотехнологічного обладнання.

Для того, щоб аналітична робота при управлінні витратами була ефективною і фінансово-економічні рішення досягали належної якості, необхідно точно організувати облік витрат за основними групами, що дає можливість фінансовому менеджеру:

- 1) встановити терміни окупності витрат;
- 2) з'ясувати запас фінансової надійності підприємства;
- 3) обчислити оптимальну величину прибутку підприємства.

Для грамотного і послідовного формування системи управління витратами на підприємстві, необхідно виконувати наступне:

- 1) визначити основний напрям господарської діяльності підприємства, тип його організаційної структури;
- 2) провести аналіз виробничої діяльності підприємства і виділити центри, що відповідають за технологію виробничого процесу;
- 3) провести аналіз витрат, виручки і прибутку підприємства [1, с. 98].

Управління витратами – це вміння економити ресурси і максимізувати віддачу від них, що передбачає цілий комплекс різних заходів, які призводять до зниження і контролю витрат. Процес створення системи управління витратами на підприємстві повинен включати наступні етапи:

- 1) встановлення взаємозв'язку між системами управління витратами і бюджетним управлінням;
- 2) визначення перспективних напрямків зниження витрат;
- 3) розробка плану заходів щодо зниження витрат.

Методична основа управлінського обліку – вимірювання й оцінка витрат і як наслідок, здійснення процесу калькуляції собівартості продукції (робіт, послуг).

Для того, щоб управління витратами мало позитивний ефект, необхідно тісно пов'язувати його з системою бюджетування. При розробці бюджету підприємство вводить заплановані витрати в певні рамки, обмежуючи їх в розмірі, намагаючись таким чином управляти ними.

При необхідності зниження витрат їх можна поділити на три групи:

- 1) витрати, які не підлягають змінам через жорсткість зобов'язань;
- 2) витрати, пов'язані із зобов'язаннями, які можуть бути переглянуті;
- 3) витрати, які можна відхилити або відкласти на інші періоди без значної шкоди для підприємства [2, с. 210].

Після класифікації витрат по групах відбувається поетапне виключення груп витрат: спочатку коригується третя група витрат, потім друга і лише у виключному випадку – перша. Наприклад, до витрат першої групи відноситься заробітна плата.

Оптимізацію витрат на підприємстві в більшості випадків можна здійснювати шляхом проведення організаційних змін в компанії. Також можуть знадобитися і більш глобальні заходи, а саме заміна застарілого обладнання на більш технологічне і продуктивне, впровадження енергозберігаючих технологій.

Ефективне удосконалення політики управління витратами, врахування ресурсних, фінансових та технологічних чинників сприяє економічному піднесенню підприємства, підвищенню його конкурентоспроможності, збільшенню виробництва вироблюваної продукції та продажів.

Література:

1. Грещак М.Г., Гордієнко В.М., Коцюба О.С. та ін. Управління витратами : Навч. посіб. / За заг. ред. Грещака М.Г. – К.: КНЕУ, 2008 – 264 с.

2. Давидович І.Є. Управління витратами: Навчальний посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2008 – 320 с.
3. Илюхина Н.А. Методология управления затратами промышленного предприятия // Московский экономический журнал. – 2016. – №1. – С.87–102.
4. Карпенко О. В. Управлінський облік: навч. посіб. [Текст] / О. В. Карпенко, Д. В. Карпенко. – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 296 с.